

„POMÁHÁME UPRCHLÍKŮM, JAK NEJLÉPE DOVEDEME“

Text a foto: Kateřina Malec Houfková

Jitka Koudelková je metodička kurzů češtiny pro Ukrajince v Centru pro cizince Jihomoravského kraje. Uprchlíky učí mluvit česky už pět let. V jejich průběhu učila příchozí z Afghánistánu, Iráku, Čečenska, Běloruska, Sýrie, Ázerbájdžánu i Ukrajiny. Mluvily jsme spolu o práci učitele češtiny pro cizince, výuce uprchlíků i pomoci Ukrajincům.

V čem myslíš, že je výuka češtiny pro cizince jiná než výuka češtiny na českých školách?

Hlavní rozdíl je v tom, že cizince učím mluvit v běžných životních situacích. Seznamuju je s novou slovní zásobou, kterou mohou využít u doktora, v obchodě nebo na nádraží. Pády se cizinci učí úplně jinak, než se je učí dítě ve škole. Nememorují se všechny nazpaměť, ale učí se je postupně používat v konkrétní situaci. Například čtvrtý pád si procvičují pomocí dialogů, kdy si host v restauraci objednává jídlo.

Jaký je rozdíl mezi tím, když učíš uprchlíky z arabských zemí a z Ukrajiny?

Zásadní rozdíl je v tom, že arabština je diametrálně odlišná od češtiny a mnohdy se setkávám s lidmi, kteří neovládají latinku. Například pro uprchlíka z Afghánistánu je hrozně těžké mluvit česky, protože neovládá ani písmo a absolutně nerozumí. Někteří Ukrajinci také neumí latinku, ale většinou zvládnou nějakým způsobem komunikovat. I když v životě neslyšeli češtinu, rozumí třeba 70 % toho, co říkám.

Jak se dorozumíváš s někým, kdo ti absolutně nerozumí?

Mluvím česky a používám pantomimu. Je to taková čeština v pohybu. Gestikuluju víc, než jsem normálně zvyklá, a mluvím hodně pomalu. Všechno ukazuju, buď na sobě, nebo na obrázku. Je jasné, že student nemusí vždycky pochopit úplně všechno, co chci říct. Snažím se mu toho ale zprostředkovat co nejvíc.

Co tě na učení baví?

Baví mě interakce a komunikace s lidmi. Když vidím,

že se něco naučili a že to byla zábava, tak mám radost.

Jak Centrum pro cizince Jihomoravského kraje, kde působíš jako metodička, pomáhá příchozím z Ukrajiny?

Jak nejlépe dovede. Momentálně běží celkem jednačtyřicet kurzů češtiny pro příchozí z Ukrajiny. V Centru pomáháme Ukrajincům nejen naučit se česky, ale řešíme i pobytové záležitosti, slučování rodin a pořádáme informační školení, kde se Ukrajinci například dozvědí, jak zapsat dítě do školy nebo kde sehnat práci.

Budete otvírat i další kurzy češtiny pro Ukrajince?

Otevřeli jsem tolik kurzů češtiny, kolik bylo v našich silách. Momentálně už neplánujeme otvírat další, ale doplňujeme ty stávající. Dochází k tomu, že lidé odchází, protože si najdou práci v jiném městě. Proto doplňujeme kapacity stávajících kurzů. Další kurzy češtiny budeme v Brně otvírat na podzim s tím, že budou přístupné všem cizincům, nejen uprchlíkům z Ukrajiny.

Je pravda, že je teď nedostatek lektorů češtiny?

Na výuku Ukrajinců se nám hlásila spousta lidí. Ideálně jsme sháněli bohemisty se zkušeností s výukou češtiny jako cizího jazyka, dále také bohemisty, kteří vyučují češtinu na základních a středních školách, případně učitele jiných jazyků. Obecně je opravdu učitelů češtiny jako cizího jazyka nedostatek, proto jsme využili nabídky lektorování i od pedagogů, kteří s výukou cizinců neměli zkušenost, ale měli zájem učit uprchlíky z Ukrajiny.